

GET THE TROLLS **FEI**

**ANTISZEMITIZMUS ELLENI
ÖNVÉDELMI
NYELVKALAUZUNK**

TARTALOM

Mi és Ők	2
Soros & Rothschild	5
Az áldozat-támadó viszony megfordítása	8
Úgy értik, de nem mondják	11
A Holokauszt tagadása és jelentőségének lekicsinylése	14
Az emberi jogokkal való manipuláció	18
“A zsidó” és “egy zsidó”	21
Az Izrael-szinekdoché	23
Becsmérlő, bántalmazó megnevezések	26
Hamis hősiesség	29

Antiszemitizmus elleni önvédelmi nyelvkalauzunk arra tanít, hogyan lehet felismerni a manipulációt és ellenállni neki, ha antiszemita beszéddel találkozunk. A való életből vett, a Get the Trolls Out! munkatársai által dokumentált példákon keresztül mutatjuk be azokat a bevett, rejtett retorikai trükköket, amelyekkel a nyilvánosságot manipulatív módon, a zsidó emberek gyűlöletére és kirekesztésére próbálják hangszerelni.

Szilágyi Anna az “Antiszemitizmus elleni önvédelmi nyelvkalauz” szerzője. A City University of Hong Kong média- és kommunikáció szakán doktorált. A politikai propaganda nyelvének jellegzetességeit és a kirekesztő, megbélyegző beszéd mintázatait kutatja. Írásai nemzetközi tudományos folyóiratokban és kötetekben jelentek meg.

Mi és Ők

Óvatosan a személyes névmásokkal!

Hogy a személyneveket ne kelljen állandóan ismételnünk, gyakran jelölünk embereket személyes névmásokkal. Ezek egy része — “én”, “te”, “ő” — egyes személyekre vonatkozik, más részüket — “mi”, “ti”, “ők” — pedig akkor használjuk, ha egyszerre több emberről beszélünk. Mivel személyes névmások lépten-nyomon előfordulnak a nyelvhasználatban, általában nem tulajdonítunk különösebb jelentőséget nekik. Így azonban azok az esetek is elkerülhetik figyelmünket, amelyekben a személyes névmások manipuláció forrásául szolgálnak.

A BBC Radio London adásában például egy betelefonáló, “Andy St. Margaretből” így kezdte mondanivalóját: *“Ők mindent elkövetnek, hogy irányítsanak minket, még inkább, és még inkább, és még inkább.”* Andy kijelentésében két személyes névmás is szerepel: az “ők” és a ragozott alakú “minket”. Mindkét névmás többes számú, tehát emberek csoportjaira utal. Bár Andy némileg vonakodott elismerni: az “ők” alatt zsidó, a “minket” alatt pedig angol embereket értett.

Ha olyan kijelentéssel találkozunk, amelyben a beszélő egyes csoportokra, közösségekre vagy kultúrákra többes számú személyes névmással utal, és becsmérlő módon nyilatkozik róluk, érdemes óvatosságnak lennünk. Ahogyan ez az eset is jól szemlélteti, a személyes névmásokon keresztül manipulálhatóakká válhatunk:

1. A két személyes névmás, az *“ők”* és a *“minket”* használatával Andy azt sugallta, hogy a zsidók és az angolok teljesen különböző emberek. Ilyenformán pedig, alig észrevehető módon, kirekesztette az angol zsidókat a brit nemzet közösségéből, amelybe tartoznak.

2. Az *“ők”* (“zsidók”) és a *“mi”* (“angolok”) szembeállításával, Andy önkényes módon különféle személyiségjegyeket és viselkedésmintákat társíthatott a két csoporthoz. Ebben a konkrét esetben a személyes névmások használata arra teremtett hátteret, hogy a beszélő a zsidókat erőszakos és hataloméhes embereknek állítsa be, akik áldozatukká teszik az angolokat. Ezek a negatív klisék alaptalan félelmet hívhattak elő vagy erősíthettek meg a hallgatóságban.

3. Ha emberek egy csoportjára olyan személyes névmásokkal utalunk, mint az *“ők”*, ezzel azt a benyomást kelthetjük, hogy annak a bizonyos csoportnak minden tagja egyforma. Ennek megfelelően, ha azt állítjuk, hogy *“ők”* valami rosszat tettek, és/vagy igen ellenszenves emberek, akkor akarva vagy akaratlanul, ezt az állítást a csoport egészére vonatkoztatjuk. Andy nyilatkozata például azt sugalmazta, hogy minden zsidó származású ember erőszakos és hataloméhes. A Get the Trolls Out! munkatársai dokumentáltak egy görög blogbejegyzést, amelynek szerzője hasonló szellemben támadta a zsidóságot: *“Ők tették tönkre a világmindenséget.”* Még ha az ilyen állítások köszönőviszonyban sincsenek a valósággal, rejtetten mégis befolyásolhatják a gondolkodásunkat, például, a többes számú személyes névmásokon keresztül.

4. Andy homályosan fogalmazott, amikor ahelyett, hogy egyenesen zsidó emberekről beszélt volna, inkább az *“ők”* személyes névmást használta. Ezáltal kijelentésének antiszemita jellege kevésbé volt nyilvánvaló, ami egyszerre biztosított védelmet a beszélőnek és vezette félre a hallgatót.

5. A homályos fogalmazásmód alaptalan félelmet is ébreszthetett a hallgatókban, észrevétlenül a zsidó befolyásosság és bosszúszomj antiszemita kliséit erősítette meg. Azzal, hogy személyes névmást (*“ők”*) használt főnév helyett (*“zsidók”*), a beszélő azt

sugallta, hogy a szóban forgó emberek (a “zsidók”) olyan nagyhatalmúak és fenyegetőek, hogy még csak nevükön nevezni sem tanácsos őket.

A csoportokat, nemzeti közösségeket, kultúrákat belső sokszínűség jellemzi. A gyűlölet és a kirekesztés terjesztői az ellenkezőjét szeretnék elhitetni a világgal. Ne hagyjuk magunkat megtéveszteni!

Soros & Rothschild

A Get the Trolls Out! munkatársai által dokumentált anyagokban gyakran szerepel két személynév: Soros és Rothschild. E nevekre hivatkozva a beszélők egy ősi retorikai trükköt alkalmaznak, amely lehetővé teszi számukra, hogy zsidóellenességüket egyidejűleg kifejezzék és tagadják is.

A szóban forgó retorikai alakzatot az ókori görögök **szinekdochének** nevezték. Nem kell azonban ismernünk nevét ahhoz, hogy a mindennapi beszédben rendszeresen találkozunk vele és magunk is használjuk. A szinekdoché révén valamilyen egészből úgy beszélhetünk, hogy csak valamely részét nevezzük meg. Például „ember” (egész) helyett beszélhetünk „arcról” (rész): „Sok ismerős arcot látott a koncerten” vagy „Odajött hozzánk két arc”. Hasonlóképpen, a „négy kerék” (rész) „autó” (egész) jelent.

Bár a szinekdochék használata általában a beszéd szemléletességének, meglevenítő erejének fokozását szolgálja, néha a megtévesztés alakzatává is válhat. Például az antiszemita beszédben a szinekdochék a manipuláció különösen kedvelt eszközei. Soros György vagy a Rothschild család tagjainak nevei is ilyen szinekdochék.

Soros György milliárdos üzletember. A Rothschild család tagjai szintén a világ közsismerten nagyon gazdag emberei közé tartoznak. Az is köztudott, hogy Soros György és a Rothschild család tagjai zsidó származásúak. Természetesen a szereplők zsidós származása nem ad okot arra, hogy minden kritikát, ami Sorosnak vagy a

Rotshchild család tagjainak üzleti vagy egyéb nyilvános tevékenységét éri, automatikusan antiszemitának kelljen bélyegezni. Ugyanakkor, mivel tehetős és befolyásos személyekről van szó, Sorosnak és a Rothchild család tagjainak a megnevezésével vissza lehet élni.

Először is, e nevek emlegetésével megerősíthető az a klisé, hogy minden zsidó tehetős és befolyásos. Ezen kívül, Soros György és a Rothschild család gyakran az egész (azaz: a zsidó származásúak emberek) helyett szereplő részt testesítik meg az antiszemita beszédben. Ilyenformán pedig Soros és a Rothschild család tagjainak nevei szinekdocheként funkcionálnak és a zsidó-ellenes szterotípiákra játszanak rá.

Görögországban ezzel a címmel látott napvilágot egy könyv: *„A zsidó-cionista vámpír Soros görög vérré szomjas.”* Ebben az esetben a szinekdoché (Soros) azt a komoly történelmi múltra visszatekintő antiszemita „vérvád”-kliséit elevenítette fel, miszerint a zsidók rituális gyilkosok. Szintén Görögországban, az egyik helyi szélsőjobboldali újság, az *Eleftheri Ora* tavaly decemberben ezt a szalagcímet közölte: *„Rothschild elrabolta a pénzüket.”* Ebben az esetben a hivatkozás Rothschildra a „pénzéhes és a tisztességtelen zsidó” antiszemita kliséit elevenítette fel.

Nagy-Britanniából is idézhetünk példát, ahol 2015 novemberében, a Zöld Párt külpolitikai szóvivője így nyilatkozott: *„Akadnak olyan brit olajcégek, köztük a Genel Energy, amelyet George Osborne barátainak egyike, Nathaniel Rothschild irányít, és amelyek pénzt csinálnak, amelyek olajat vesznek az ISIS-től, pénzt tesznek a dologba, és ilyenformán a gonoszságot táplálják a világban.”* E hamis vád esetében **Nathaniel Rothschild neve a „zsidók” vagy „zsidóság” név helyett állt**, és a szinekdoché azt a szterotípiát elevenítette fel, hogy a zsidók kriminiális összeesküvést szerveznek a világ ellen.

Ez utóbbi antiszemita szterotípiára különösen gyakran játszanak rá a Soros Györgyöt szerepeltető szinekdochék. Mivel az üzletember gyakran jelentős anyagi támogatást nyújt politikai mozgalmaknak és civiltársadalmi kezdeményezéseknek, a hivatkozások

Sorosra a gazdag és hataloméhes zsidó alakját elevenítik fel, aki titkos, konspirációs tevékenységével ártatlan közösségeket manipulál, használ ki, aknáz alá, és dönt romba. Egy magyar újság [közel múltbeli cikkében](#) például azt állították, hogy „*Soros alaposan kihasználta az Európai Unió jóhiszeműségét, naivitását*” és bevándorlókat hozott az EU-ba.

Ha „*egy arcról*” vagy „*négy kerékről*” beszélünk, hallgatóságunk pontosan érteni fogja, hogy valójában „*egy emberre*” vagy „*egy autóra*” gondolunk. Aki csak Soros vagy Rothschild nevét mondja, miközben régi zsidóellenes sztereotípiákat mozgósít, hasonlóképp világossá teszi környezeté számára, hogy szándéka szerint valójában a zsidóság egészéről tesz állításokat. Ezekben az esetekben azonban a szinekdoché **védelmet biztosít a beszélők számára az antiszemitizmus vádjával** szemben, akik azt mondhatják, hogy nem a zsidóságról általában, hanem csupán Sorosról és a Rothschildokról beszélnek

Az áldozat-támadó viszony megfordítása

Az antiszemitizmus embereket bélyegez meg és rekeszt ki pusztán azért, mert zsidók vagy, mert zsidóként azonosítják őket. Mivel azonban túl sokan ellenszenvezhetnének azzal a rasszista alapállással, hogy egyedül etnikai, vallási vagy kulturális hovatartozásuk miatt bélyegezzenek meg és tegyenek áldozattá másokat, azért az antiszemita beszédben manipulatív retorikai eszközök bevetésével „igazolják” a zsidók gyűlöletre méltóságát. Ilyen bevett retorikai fogás az áldozat-támadó viszony megfordítása. Ezzel azt a hamis benyomást keltik, hogy nem az antiszemitizmus célpontjai, vagyis a zsidók az áldozatok, hanem akik támadják őket, a létükben kétségbevonott áldozatok pedig valójában a támadók.

Egy közelmúltbeli incidens Nagy-Britanniából megvilágíthatja, hogyan működik az áldozat-bántalmazó megfordítás. 2015 novemberében Adolf Hitlert éltető plakátok tűntek fel egy birminghami egyetem kampuszán. A plakátokon a náci vezért lehetett látni és a következő feliratot: „Igaz volt.” A botrányos esetre [egy diák hívta fel a figyelmet a Twitteren](#), amire válaszul számos gyalázkodó üzenetet kapott.

Az egyik válaszüzenet szerzője így fogalmazott: *„Megrémít (nem lep meg), hogy a zsidók mindig az áldozat szerepében tetszelegnek, és soha nem akarnak véget vetni a másokkal szembeni parazitizmusuknak.”*

Ez a kijelentés legalább négy áldozat-támadó megfordítást tartalmaz:

1 A zsidók *„mindig az áldozat szerepében tetszelegnek”* kijelentés azt sugallja, hogy a zsidók hamis, alattomos, manipulatív emberek, akiknek célja, hogy félrevezessenek és érzelmileg kihasználjanak másokat. Ugyan a Twitter-üzenet szerzője maga intézett támadást a zsidók ellen, a megfordítással megtévesztő módon, a zsidó embereket ruházta fel az agresszor szerepével.

2 A mondatban két időhatározó szerepel: a *„mindig”* és a *„soha”*. A *„mindig”* történelmi keretbe helyezi az áldozat-támadó megfordítást. Azzal, hogy az üzenet szerzője úgy fogalmaz, hogy *„a zsidók mindig az áldozat szerepében tetszelegnek”*, azt állítja, hogy a zsidó emberek soha nem estek mások áldozatául a történelem során. Ez egyszersmind a náci által legyilkolt milliók áldozatiságának tagadását is magában foglalja, különösen, hogy a Twitter-üzenet egy Hitlert éltető plakátra érkezett válaszul.

3 Azzal, hogy az üzenet szerint *„a zsidók soha nem akarnak véget vetni a másokkal szembeni parazitizmusuknak”*, a beszélő még egyet fordít az áldozat és a támadó szerepeken. A *„soha”* határozószó jóvátehetetlen, örök agresszoroknak állítja be a zsidókat.

4 Az is sérthetette azok érzéseit, akiket a Hitler-plakátok megjelenése a kampuszon felháborított, hogy a kijelentés a valódi ügyről (a konkrét antiszemita incidensről) egy manipulatív antiszemita kijelentésre („a zsidók agresszorok”) irányította a figyelmet. Magyarán, a megfordítás azt a látszatot keltette, hogy ami ebben az esetben ténylegesen számít, az nem a zsidókkal szembeni erőszak, hanem a *„zsidók erőszaka”*.

Aligha találunk olyan létező antiszemita kliséket, amelyek ne építene az áldozat-támadó megfordításra: „a zsidók a keresztények rituális gyilkosai”; „a zsidók átvernek és becsapnak másokat”; „a zsidók irányítják a sajtót, hogy átmoszák a nem-zsidók agyát”; „a zsidók kártékony földalatti tevékenységeket pénzelnek és tartanak fent, hogy a nemzetek békességét és jólétét aláaknázzák”. Az antiszemiták rasszizmussal is vádolják a zsidókat, holott maga az antiszemitizmus a rasszizmus egy formája. *„Ismét, világosan megmutatkozik az ádáz és megrögzött gyűlölet, amit a zsidók a fehér fajjal szemben táplálnak.”* Ez az idézet egy „Fehér Európáról” szóló francia blogból származik, amelyet a Get the Trolls Out! munkatársai dokumentáltak és az áldozat-rasszista támadó megfordítást példázza.

Az antiszemita beszédben a zsidók mindig másokat áldozatukká tevő támadókként vannak megjelenítve. A zsidók támadókként szerepeltetése azonban manipulatív fogás, amely arra irányul, hogy áldozatokként tüntesse fel az igazi támadókat. Az áldozat-bántalmazó megfordítás azzal, hogy azt sugallja: a zsidó emberek veszélyesek, kártékonyak és gonoszak, a zsidókkal szembeni szóbeli és fizikai erőszakra buzdít.

Úgy értik, de nem mondják

Anélkül is meg lehet fogalmazni dolgokat, hogy ténylegesen kimondanák őket. Ezekben az esetekben az üzeneteket csak sugalmazzák, burkoltan közlik — vagy ahogyan a brit tudós, Paul Grice nevezte a kommunikációnak ezt a formáját — implikálják.

A hétköznapiakban mindannyian gyakorta élünk az implikáció eszközével. A legtöbb esetben könnyűszerrel kódoljuk és fejtjük meg az implikációkat. Ha közlöm édesanyámmal, hogy „*szomjas vagyok*”, érteni fogja, hogy egy pohár vizet szeretnék inni. Ha egy összejövetelet szervezünk, és azt mondom a barátaimnak, hogy „*Kati túl sokat beszél*”, tudni fogják, hogy nem akarom Katit meghívni az összejövetelekre.

A politikusok és a sajtó is használnak implikációkat. Egy szalagcím, amely arról tájékoztat, hogy az amerikai elnök kihagy egy külföldi látogatást, azt implikálhatja, hogy az USA és a szóban forgó állam viszonya megromlott a közelmúltban.

Fontos tudni, hogy az implikáció eszközével magánbeszélgetésekben és nyilvános beszédhelyzetekben egyaránt vissza lehet élni. Az implikációk segítségével a beszélők — akarva vagy akaratlanul — kellemetlen, vitás, becsmélő vagy sértő üzeneteket büntetlenül közölhetnek másokkal. A dolog egyszerűen működik: az implikáció olyan dolgok kimondását teszi lehetővé a beszélők számára, amelyeket egyébként nem, vagy csak vonakodva fogalmaznának meg nyíltan, ki nem mondott szavakat ugyanis meglehetősen nehéz valakin számon kérni.

Ez a fő oka annak, hogy az antiszemita beszédben is gyakoriak az implikációk. Ha a zsidó-ellenes gyűlöletnek implikációk és nem egyenes beszéd útján adnak hangot, a beszélőknek nem feltétlenül kell felelősséget vállalniuk szavaikért.

A [BBC egyik közelmúltbéli rádióműsorában](#) egy betelefonáló például így fogalmazott: „Az amerikai vállalatok, a média 80 százaléka zsidók tulajdonában van.” Ennek a kijelentésnek nem annyira a tényleges, mint inkább az implikált jelentése a figyelemreméltó. Azzal, hogy azt állította, hogy a zsidó származású emberek többségben vannak az amerikai médiavállalkozások irányítói között, a betelefonáló egy antiszemita klisét elevenített fel, nevezetesen, hogy a zsidók ellenőrzésük alatt tartják és cenzúrázzák a sajtót, így manipulálva a nyilvánosságot. Ebben az esetben az implikáció egyértelműnek tűnik, de mivel a klisét csak sugalmazták, nem pedig megfogalmazták, nehéz lenne a beszélőt felelősségre vonni a benne foglalt – implikált – állításért.

Az antiszemita beszédben az implikációkat gyakran zsidó-ellenes összeesküvés-elméletek terjesztésére használják. Ilyenkor, az üzenet megfejtését ilyen kérdések szokták támogatni: „*nem találja különösnek/meglepőnek, hogy...*” Számos, a Get the trolls out! megfigyelői által dokumentált incidens a manipuláció e formáját példázza.

Egy önmeghatározása szerint „alternatív” információkat közlő weboldal Franciaországban a 2015. november 13-i terrortámadásokat követően cikket jelentetett meg. Zsidó-ellenes összeesküvés-elméleteket elevenítve fel, az írás, amelyet több mint négyezren láttak, azzal vádolta meg Izraelt és a cionistákat, hogy manipulálják a francia politikát. A szerző ezzel a kérdéssel zárta cikkét: „*Hogyan lehetséges, hogy a zsidókat tájékoztatták november 13 reggelén a fenyegető támadásokról?*” Az írás vége formailag csakugyan kérdésnek felelt meg, valójában azonban a cikk szerzője egy önkényes, hamis állítást fogalmazott meg: „*A zsidókat tájékoztatták november 13 reggelén a fenyegető támadásokról.*”

Azzal, hogy egy vádat kérdés formájában tált, a szerző azt a hamis benyomást keltette, hogy önkényes, hamis megállapítása igaz. A szóban forgó vád ráadásul implikáció, amely antiszemita sztereotípiákat hív elő. Az implikált üzenet az, hogy a zsidók „ördögiek”, „cinikusak”, és „világ-összeesküvés szervezői”. Bár az állítás önmagában is előhívja ezeket a sztereotípiákat, kérdésként való tálatása kifejezetten ösztönzi az olvasókat, hogy fejtsék meg az üzenetet.

Egy hasonló, görög példát is érdemes megemlíteni. Panos Leliatsos, a Független Görögök párt volt tagja, a párizsi terrortámadás után [a következő üzenetet posztolta a Facebookon](#): *„Három hónappal ezelőtt Jeruzsálem vezető rabbija arra kérte a francia zsidókat, hogy hagyják el az országot, 9000 zsidó ment el [Franciaországból] Izraelbe. Mond ez valamit?”* Ebben az esetben egy állítást követ egy kérdés. A kérdés szerepe, hogy az állítás által implikált antiszemita klisékre úgy vezesse rá az olvasót, mintha ő maga fejtene meg a kérdést. Az implikáció az, hogy a zsidók titkos, ártalmas konspirációs tevékenységet folytatnak és csak magukkal törődnek, hidegen hagyja őket a nem-zsidók élete.

Egy mondatnak gyakran nem a kimondott, hanem az implikált értelme hordozza a „tényleges” jelentést. Bár az implikációkat viszonylag könnyű megfejteni, tetten érni már nehezebb őket, hiszen lényegüknél fogva rejtettek. Ez teszi az implikációt az antiszemita és egyéb manipulatív beszédek különösen hatásos eszközévé.

A Holokauszt tagadása & jelentőségének lekicsinylése

Bár a náci Németország és kollaboránsai által elkövetett népirtás, amely hatmillió zsidó ember életébe került, történelmi tény, az antiszemita beszédben a holokauszt megtörténtét rendszeresen tagadják vagy jelentőségét kisebbítik. Ebben a cikkben a holokauszt tagadásának és relativizálásának leginkább bevett formáit vesszük számba.¹

1. Egyes beszélők azzal kicsinylik le a zsidó népirtás jelentőségét, hogy nem megfelelő, informális kifejezésekkel utalnak rá. 2016 márciusában például a brit Munkáspárt azért zárta ki egyik tagját, mert az illető antiszemita cikkeket jelentetett meg az interneten. A politikus egyebek mellett [megkérdőjelezte](#), hogy a zsidó népirtásnak valóban aggasztania kellene a nyilvánosságot. Cikkében a „*holokauszt miatti lelki furi* [guilt-tripping]” szükségességét vitatta. Ebben az esetben az informális nyelvhasználat azt üzeni, hogy a beszélő nem veszi komolyan a témát, lekicsinyli jelentőségét. Az angol „*guilt-tripping*” kifejezést leginkább magánéleti helyzetekre használják. Csakugyan ez a megfelelő kifejezés, ha lelkiismeretfurdalást érzünk amiatt, hogy elfelejtettük felhívni egy barátunkat. Egy hatmillió ember életébe kerülő genocídium kapcsán azonban egyáltalán nem megfelelő és otromba gesztus a kifejezés használata.

---

¹ Mivel a görög holokauszt szó eredeti jelentése szerint az „*áldozati felajánlás*” kultikus eseményére utal, sokan határozottan kifogásolják a kifejezés használatát: a zsidók elpusztítása nem „*felajánlás*” volt. Éppen ezért Izraelben és az Izraelen kívüli zsidó közösségekben többnyire a shoa kifejezéssel élnek. Ez a héber eredetű szó „*megsemmisítés*”, „*pusztító forgószél*” jelent és már a háború idején használták a nácik által Lengyelországban elpusztított zsidókkal kapcsolatban. (Overcoming Antisemitism - Handbook for Educators - CEJI 2012).

2. A nyilvánosság pontosabb fogalmakat szerezhet a genocídiumról — amely [az ENSZ definíciója szerint](#) „*valamely nemzeti, népi, faji vagy vallási csoport, mint olyan, teljes vagy részleges megsemmisítésének szándékával elkövetett*” tetteket jelenti —, ha a holokausztot más népirtásokkal együtt tárgyalják. Akadnak azonban olyan beszélők, akik azzal a feltett szándékkal vetik össze a holokausztot egyéb népirtásokkal, hogy lebecsülhessék hatmillió zsidó módszeres meggyilkolásának jelentőségét. Nagy-Britanniában például egy rádiós műsorban egy betelefonáló így fogalmazott: „*Holokausztok voltak bőven.*” A zsidó népirtás többes számba tételével („*Holokausztok*”) a betelefonáló célja az volt, hogy a tömeggyilkosság jelentőségét lekicsinyelje.

3. Más esetekben, **az áldozat-bántalmazó viszony** megfordításának egyik altípusával állunk szemben, amit népirtás-megfordításnak nevezhetnénk. Ilyen esetekben a népirtás áldozatául esett zsidókat vádolják genocídium elkövetésével. Közel ötvenezer görög zsidó pusztult el a náci haláltáborokban. Ehhez képest 2016 januárjában a szélsőjobboldali görög újság, az *Elefteri Ora*, a Római Birodalomban leigázott zsidó népnek a szabadságáért kitört felkelését [tálalta népirtásként](#), mivel az a rómaiak és a görögök elleni atrocitásokkal is együttjárt. Az újság megtévesztő módon „*a zsidók által a görögök ellen elkövetett óriási tömegmészárlásról*” adott hírt címlapján.

4. Az áldozat-támadó viszony megfordításának egy másik bevett formája, amikor a beszélők arról panaszkodnak, hogy sokallják a holokausztról való beszédet. Az angliai Bradford volt polgármestere [a Twitteren egy olyan képet továbbított](#), amelyen ez a felirat szerepelt: „*Az oktatási rendszered csak Anna Frankról és a Hitler által meggyilkolt hatmillió cionistáról beszél...*” Az üzenet a zsidó kiváltságosság és manipuláció antiszemita kliséit elevenítette fel. Ilyenformán a hatmillió haláltáborokban meggyilkolt zsidó ember helyett azokra a diákokra (és állampolgárookra) osztotta az áldozat szerepét, akik az iskolában a holokausztról kénytelenek tanulni (arról nem is beszélve, hogy az üzenetben félrevezető módon „cionistákként” azonosította a zsidó népet). Ez a manipulatív megfordítás is trivialisálta a holokausztot.

5. A zsidó népirtás lekicsinylésének implicit formája, amikor az 1920-as, 30-as és 40-es években aktív, szélsőjobbaldali, fasiszta és náci politikai szereplők tevékenységét elismerő szavakkal, a holokausztra való hivatkozás nélkül méltatják. Bár nem kerül nyílt kimondásra, ezekben az esetekben az az üzenet, hogy a zsidók elpusztításának nincs vagy csak csekély jelentősége van. A magyar szélsőjobbaldali párt, a Jobbik egyik tagja például Gömbös Gyulát — aki egy szélsőséges, antiszemita szervezet vezetője volt az 1920-as években, és Magyarország miniszterelnökének posztját töltötte be 1932 és 1936 között — „*államférfiként*” méltatta egy Facebook-posztban. Gömbös Gyula ugyan meghalt 1936-ban, a holokausztot megelőző évtizedekben azonban kulcsfontosságú szerepet játszott az antiszemita közhangulat felkeltésében Magyarországon. „*Államférfinak*” titulálva Gömböst a Jobbik politikusa ezt a történelmi háttérrel semmibe vette és ezzel lekicsinyelte a genocídiumot.

Eddig olyan beszédstratégiákat vettünk számba, amelyek elsősorban lebecsülik, lekicsinylik a zsidó népirtás jelentőségét. Vannak azonban, akik a genocídiumot nyíltan tagadják. Ahogyan a következő két példa is szemlélteti, többnyire szélsőséges túlzások, a „felsőfok” használata jellemzi ilyenkor a szövegeket:

1. A holokauszt tagadására példa ez a Twitter-üzenet: „*Senki sem képes arra, hogy Auschwitzban vagy akárhol máshol legalább egyet mutasson nekünk ezekből a kémiai vágóhidakból.*” Ez a személy azt szeretne volna hangsúlyozni, hogy a zsidók genocídiuma teljes hazugság. A Twitter-üzenetben a két általános névmás („*senki*” és „*akárhol*”) a fokozás eszközei. Az üzenet tagadja azt a történelmi tényt, hogy a nácik gázkamrákban pusztították el zsidó áldozataikat a koncentrációs táborokban. A névmások megerősítik ezt a valótlan állítást, hamisan azt sugallva, hogy soha senki nem látta a gázkamrákat és nincs olyan hely, ahol ezek láthatóak lennének.

2. Egy politikai aktivista Belgiumban „*hoax-gázkamrákról*” beszélt, amelyeket „*Hollywoodban építettek 1946-ban Steven Spielberg jóváhagyásával.*” Ez az állítás négyszer is tagadja a holokauszt megtörténtét. A „*hoax-gázkamrákra*” való hivatkozás azt jelenti, hogy a gázkamrák létezése olyan hazugság, amit mások manipulálására

találtak ki. Az évszám — „1946”— azt üzeni, hogy gázkamrák nem léteztek, hiszen azokat a második világháború után építették. A hivatkozások „*Hollywoodra*” and “*Spielbergre*” azt sugallják, hogy a holokauszt csupán fikció, nem történt meg.

Gazdag retorikai eszköztár támogathatja a hatmillió zsidó életébe kerülő genocídium, a holokauszt jelentőségének lekicsinylését vagy megtörténtének tagadását. Ezek durva, otromba eszközök, amelyek a téves információk valamint a gyűlölet terjedését segítik.

Az emberi jogokkal való manipuláció

Az antiszemita beszédben megtévesztő módon hivatkoznak az emberi jogokra. A zsidók gyűlöletére buzdítók rendszeresen visszaélnek azoknak az intézményeknek és személyeknek az érveivel, akik csakugyan kiállnak az emberi jogok védelméért. Az igazi jogvédők szavainak kiforgatásával, az antiszemiták azt a hamis benyomást igyekeznek kelteni, hogy a zsidók sértik a nem-zsidók alapvető szabadságjogait. Az **áldozat-támadó viszony megfordításának** e formájával a beszélők antiszemitizmusukat próbálják „igazolni”.

A második világháborút követően a zsidók és más áldozatok — köztük romák, homoszexuálisok, mozgáskorlátozottak és politikai foglyok — ellen a nácik és kollaboránsaik által elkövetett népirtás okán az emberi jogok ügye a nemzetközi politika fókuszába került. 1948-ban az Egyesült Nemzetek Szervezete elfogadta az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát. Az antiszemiták azonban az ENSZ és más szervezetek által képviselt elveket a manipuláció korábban is bevett formáinak szolgálatába állították.

Ahogy a Get the Trolls Out! megfigyelői is észlelték, napjaink antiszemita beszédében a zsidókat rendszeresen az emberi jogok megsértőiként ábrázolják. A zsidókat például gyakran vádolják azzal, hogy megfosztják a nem-zsidókat a vélemény és a kifejezés szabadságától. A manipuláció e formája arra az ősi antiszemita klisére épít, miszerint a zsidók birtokolják és ellenőrzik a sajtót, hogy agymosásnak vethessék alá a nyilvánosságot.

A zsidó média-kontroll sztereotípiáját elevenítette fel egy francia beszélő közelmúltbéli Facebook-posztja: *„Egy demokráciában az információ szabad és plurális kellene, hogy legyen. A valóságban a legfontosabb sajtótermékek teljes mértékben a zsidók kezében vannak, és ez gyakorlatilag minden területre igaz.”* A jogtípró szerepét ruházva a zsidókra, ez a Facebook-poszt azt sugallta, hogy a zsidók aláássák a demokráciát és a sajtószabadságot Franciaországban.

Az antiszemita sztereotípiák szívósságát szemlélteti, hogy a zsidó média-uralom kliséje új alakzatokban is visszatér. A világháló megjelenése óta az antiszemiták azt állítják, hogy a zsidók nem csupán a hagyományos, de az internetes média új felületeit is uralmuk alatt tartják. 2015 novemberében egy francia blog állítása szerint a Wikipédiát például *„zsidók szerkesztik, hogy törzsi érdekeiket népszerűsítsék”*. Ugyanez a blog a *„Google zsidóíró”* is szólt, akik *„cenzúrázzák”* az információkat.

Az antiszemiták szólásszabadságot is követelnek, ilyenformán alapvető joguktól megfosztott áldozatként jelenítve meg magukat. Bár ilyen esetekben a beszélők egyszerűen *„szólásszabadságról”* beszélnek, valójában *„a gyűlöletbeszéd szabadságáért”* kardoskodnak. Az áldozat-támadó viszony megfordításának e formáját gyakran kíséri az a panasz, hogy a beszélőket rasszistának és antiszemitának bélyegzik, ha a gyalázkodó, támadó beszéd *„szabadságát”* gyakorolják.

A korábban említett francia Facebook-poszt például a következő hamis vádat is tartalmazta: *“A zsidó világnézetben, a goy (goyim többes számban) a nem-zsidó. Őt állatnak tartják. Maga a Talmud mondja, ami messze a legbefolyásosabb szent szövege a judaizmusnak, hogy egy kutyánál is kevesebbre tartják. Egyetlen kötelessége ezért, hogy zsidó gazdáját szolgálja anélkül, hogy egyszer is panaszkodna. Máskülönben „rasszista”, „antiszemita” lesz belőle és a zsidók mindent meg fognak tenni azért, hogy szenvedjen a következményektől.”*

Az antiszemita beszédben a vélemény és a kifejezés szabadságához való jogot kiforgatják annak érdekében, hogy a szóbeli bántalmazást és a diszkriminációt népszerűsítsék. Ezért megtévesztés áldozatául esnek, akik az antiszemita beszéd esetében a hivatkozásokat a vélemény és a kifejezés szabadságához való jogra szó szerint értelmezik.

“A zsidó” & “egy zsidó”

Az antiszemita beszédben gyakran emlegetik úgy a zsidó származású embereket, hogy „a zsidó” vagy „egy zsidó”. Bár úgy tűnhet, a beszélők nem egyszerűen személyekre utalnak ilyenformán. Az antiszemita beszédben az „a zsidó” vagy „egy zsidó” megnevezések a zsidóság egészére vonatkoznak. A szinekdoché (amikor az „egészre” gondolunk, de csupán egy „részére” hivatkozunk) e speciális formáját a nyelvészek „kollektív egyes számnak” is nevezik. Az alakzatot arra használják, hogy a nyilvánossággal a zsidó emberekkel kapcsolatos negatív sztereotípiákat hitessenek el.

Szinekdochék sűrűn fordulnak elő az antiszemita és egyéb kirekesztő beszédekben. Ezeket a trópusokat használva, a beszélők úgy szólhatnak csoportokról, hogy személyeket említenek. Beszélhetnek a zsidókról általában („az egész”), a gyakorlatban csak egyetlen emberre utalva, akit „a zsidóként” vagy „egy zsidóként” azonosítanak. Ha ezeket a megnevezéseket antiszemita klisékkel párosítják, a szinekdoché az antiszemitizmus igazolását és terjesztését szolgálja.

A határozott („a”, „az”) és a határozatlan („egy”) névelő közötti választás általában kulcsfontosságú. Míg a határozatlan névelő általánosságban utal dolgokra, a határozott névelő azt jelzi, hogy egy bizonyos dologról, személyről beszélünk. Az antiszemita beszédben azonban a határozott és a határozatlan névelő a „zsidó” szó előtt ugyanazt fejezi ki. Itt az „a zsidó” vagy az „egy zsidó” megnevezések azt sugallják, hogy a zsidók egynemű csoportot alkotnak, amelynek minden tagja szélhámos, becstelen, kártékony és veszélyes.

A Magyarországon a zsidókkal szembeni gyűlölet szítását célul kitűző, szélsőséges online lap, a *Kuruc.info* szalagcímeiben és cikkeiben például gyakran fordulnak elő “a zsidó” vagy az “egy zsidó” kifejezések. 2015 szeptemberében a *Kuruc.info* azt állította, hogy a francia satirikus lap, a *Charlie Hebdo* „viccelődik” annak a kisfiúnak a tragédiáján, aki a tengerbe fulladt miközben családja Szíriából Görögországba menekült. A magyar lap megjegyezte: „*De mint látszik, a zsidónak mindent szabad.*” Ebben az esetben az „a zsidó” (és a *Charlie Hebdo*, amit a *Kuruc.info* zsidó lapként azonosított) általánosságban a zsidókra vontakozott és zsidó cinizmus, kegyetlenség és kivételezettség sztereotípiáira játszott rá.

2016 februárjában a *Kuruc.info* Lena Dunham amerikai színészre és producerre így utalt: “*egy degenerált zsidó a sok közül.*” Ebben az esetben a lap világossá tette, hogy egy szinkdochével él. Csakugyan, a becsmérő és bántalmazó hivatkozás Dunhamra minden zsidó származású embert magába foglalt.

Íme egy másik példa Görögországból. 2015 szeptemberében a nacionalista *Antipiroforisi* blog egy képet publikált a Facebook-oldalán, amely számos antiszemita karikatúrát tartalmazott és ezt a kérdést tette fel: “*Ki irányítja a világot?*” A válasz pedig így szólt: “*Az örök zsidó.*” Ez utóbbi szinekdoché meghatározó szerepet játszott a náci propagandában. 1937-ben kiállítás szerveztek, 1940-ben filmet mutattak be “Az örök zsidó” (“*Der ewige Jude*”) címen a nácik. “*A zsidóról*” vagy “*egy zsidóról*” beszélve az antiszemiták azt a benyomást keltik, hogy a zsidók azért ördögiek, mert zsidók. “*Az örök zsidó*” alakja ennek a rasszista, gyűlöletkeltő állításnak ad hatásos nyomatékot, azt sugallva, hogy a zsidók gonoszsága időtlen.

Az antiszemita beszédben az “a zsidóra” vagy az “egy zsidóra” való hivatkozások a manipuláció veszélyes eszközei. Azt a hamis benyomást keltve, hogy a zsidók természetüknél fogva romlottak és fenyegetőek, ezek a szinekdochék a zsidókkal szembeni szóbeli és tetteges erőszakra szólítanak föl.

Az Izrael szinekdoché

Az antiszemita beszédben az olyan **közismert, gazdag és befolyásos személyekre való hivatkozások**, akik zsidók, vagy akiket zsidóként azonosítanak, negatív és becsmérő jelentést hordoznak és a zsidóság egészére vonatkoznak. Ugyanígy minden zsidót megbélyegezhet és kirekeszthet, ha **„a zsidóként” vagy „egy zsidóként” emlegetnek embereket.**

Ezekben az esetekben a beszélők a szinekdoché retorikai eszközével élnek, magyarázva a „részre” (egyes emberekre) hivatkoznak, holott valójában az „egészről” (a zsidóságról) beszélnek. Az antiszemita beszédben nemcsak személyek helyettesíthetik a zsidóságot. Izrael államról is lehet úgy beszélni, hogy az gyűlöletet gerjesszen a zsidókkal szemben.

Bármely állam bel- és külpolitikája kritizálható. Izrael — ahol a lakosság többsége zsidó — esetében azonban az ország kritizálásának indítéka az antiszemitizmus terjesztése is lehet. Erről akkor beszélhetünk, ha érdemi kritika helyett, zsidó-ellenes kliséket vonultatnak fel Izraelről beszélve.

Ahogy a Get the trolls out! megfigyelői dokumentálták, a közelmúltban Izraelt hamisan a terrorizmussal hozták összefüggésbe egyes politikai figurák és sajtóorgánumok Európában. Bár a beszélők Izraelre hivatkoztak a dokumentált szövegekben, valójában a zsidóság egészéről beszéltek. Izrael legitim kritizálása helyett, a hamis vádak a zsidókkal szembeni gyűlölet kifejezését és szítását szolgálták.

Belgiumban, Franciaországban, Görögországban, Magyarországon és Nagy-Britanniában a hamis vádak elsősorban a „zsidó világ-összeesküvés” sztereotípiáját hívták elő:

2015. november 15-én, a nacionalista görög *AnemosAnatropis.blogspot* cikket közölt, amelyben azt kérdezték: *„Végeredményben miért olyan nehéz felfogni ezt? A Zsidó Állam áll az Iszlám Állam mögött.”*

Egy nappal a belgiumi öngyilkos merényletek után a brit Munkáspárt egyik aktivistája ezt [írta a Facebookon](#): *„Hány merényletnek kell még történnie ahhoz, hogy a világ maradéktalanul megértse, hogy az ISIS működtetője Izrael?”*

Sok esetben, a „zsidó világ-összeesküvés” sztereotípiáját egyéb antiszemita klisékkel párosították:

Magyarországon egy testületi ülésen Szentgotthárd kormánypárti polgármestere [így kommentálta](#) a franciaországi terrorcselekményeket: *„...Annyit tőlem mindenki fogadjon el, hogy az, ami Párizsban történt, az egyértelmű bizonyítéka annak, hogy bizonyos üzleti körök, és én itt kimondom, aminek a háttérében nagy valószínűséggel akár a zsidó állam is állhat, a keresztény Európát az iszlám ellen akarja hangolni...”* A zsidó világ-összeesküvés sztereotípiája mellett, a magyar polgármester kijelentése a zsidó pénzéhség és kegyetlenség kliséit is felelevenítette.

Franciaországban egy *„Fehér Európáról”* szóló blog ezt állította: *„Egy izraeli rabbi azt mondja, hogy a párizsi terrorcselekmények a Holokausztért állnak bosszút.”* Ebben az esetben a hamis vád a „zsidó világ-összeesküvés” és „zsidó bosszúszomj” sztereotípiáit erősítette meg.

2015. december 20-án a belga parlament korábbi tagja, Laurent Louis ezt közölte a Facebookon: *„Minél több embert fejez le az ISIS, annál befolyásosabb lehet Izrael a régióban. Az ISIS Izraelért és cionista szövetségeseiért létezik.”* Ebben a Facebook-

posztban a hivatkozás Izraelre, a „zsidó világ-összeskűvés” mellett a „zsidó vérszomjasság” középkorra visszanyúló sztereotípiáját is megerősítette.

Zsidóság helyett Izraelre hivatkozva a beszélők egyidejűleg kifejezhetik és tagadhatják is antiszemitizmusukat. Mindig hangoztathatják, hogy Izraelről és nem a zsidóságról beszélnek. Ezért fontos, hogy a hallgatók és az olvasók ne hagyják magukat félrevezetni és különbséget tegyenek Izrael érdemi kritikája és az ország antiszemita alapokon való megjelenítése között.

Becsmérlő & bántalmazó megnevezések

Döntő jelentősége van annak, hogy hogyan nevezünk meg másokat. Az antiszemita beszédben a zsidó emberekre becsmérlő és agresszív módon hivatkoznak. A kirekesztő címkek listája szinte végtelen. Ebben a cikkben a leginkább bevett, retorikailag „furfangos” megnevezéseket vesszük számba.

Nem megfelelő, informális címkek

A beszélők megsérthetik mások méltóságát, ha nem megfelelő, informális terminusokban nyilatkoznak róluk. 2015 decemberében Angliában például egy rádiós műsor betelefonálója [így emlegette](#) az ortodox zsidókat: „*azok a fickók göndör hajjal és kalapban.*” Azaz: ahelyett, hogy megfelelő, vallásos terminusokban utalt volna az ortodox zsidókra, a beszélő egy informális kifejezéssel élt („*fickók*”) és egy bizonyos, általa érzékelt, leegyszerűsítő kinézetre szorítkozott azonosításukkor. Az informális nyelvhasználat itt a megszenteltetés eszközeként szolgált: az ortodox zsidókat és a judaizmust tiszteletlen, leértékelő és sztereotipikus módon jelenítette meg.

Metonímiák

Íme még egy példa Angliából. 2016 februárjában az Oxford University Labour Club társelnöke, Alex Chalmers lemondott posztjáról miután azt állította, hogy a klub tagjainak körében elterjedt az antiszemitizmus. Egy [Facebook-posztban](#) Chalmers példákat hozott fel az általa tapasztalt antiszemita megnyilvánulásokra. Azt is

megemlítette, hogy a klubban „hétköznapi fesztelenséggel dobálóznak a „cio” szóval (amelyet általában csak a Ku Klux klán által működtetett weboldalak használnak)”.

A „cio” a „cionista” rövidítése. Az antiszemita beszédben mind a „cionista”, mind a „cio” metonímiák. Ezt a trópust használva, a beszélők úgy hivatkozhatnak dolgokra vagy személyekre, hogy egy velük szoros kapcsolatban álló másik entitásra hivatkoznak. A hírekben például gyakran hivatkoznak a „Fehér Hátra” az amerikai elnök helyett, vagy „Pekingre” a kínai kormány helyett. A hétköznapi beszédben a „cionista” olyasvalakire utal, aki támogatja a független zsidó állam fejlesztését Izraelben. Az antiszemita diskurzusban azonban a „cionista” és a „cio” rejtett hivatkozás a zsidókra, amely lehetővé teszi a beszélők számára, hogy zsidó-ellenes gyűlöletüket a cionizmus legitim kritikájaként tüntessék fel.

Rövidítések

A „cio” rövidítés speciális becsmérő tartalmat is közvetít. A mindennapi nyelvhasználatban a rövidítések bizalmasságot, közvetlenséget jelezhetnek. Az antiszemita és más rasszista beszédekben azonban a rövidítésekkel gyakran visszaélnék. Ahogyan a „cio” kifejezés is példázza, ezekben a diskurzusokban a rövidítések a tisztelet alapvető hiányáról tanúskodnak. A rövidítések használatával a beszélők szándéka az, hogy megsértsék annak méltóságát, akire hivatkoznak.

Metaforák

Ahogyan egy közelmúltbéli görög incidens is szemlélteti, a metafora nem az egyetlen olyan retorikai eszköz, amelyet mások becsmérő és bántalmazó megnevezésére lehet használni. 2016 januárjában egy [görög politikai elemző](#) hamisan azt állította blogjában, hogy a zsidó származású emberek Amerikából és Európából Izraelbe menekülnek miután nemzeti konfliktusokat szítottak és a terrorizmust támogatták. A zsidó világ-összeesküvés, cinizmus és gyávaság sztereotípiáit elevenítve fel, a szerző kijelentette: „Azok a patkányok elhagyják a süllyedő hajót.” Ebben az esetben a blog szerzője egy metaforával utalt a zsidó emberekre. A metaforák segítségével a beszélők egy valamire vagy valakire más valaminek vagy valakinek a terminusaiban utalhatnak. Bár a

metaforák a kommunikáció természetes részét képezik, bizonyos esetekben ennek a retorikai alakzatnak a használata veszélyes következményekkel járhat. „*Patkányként*” utalva a zsidókra, a szerző azt üzenté, hogy a zsidók nem-emberek és hallgatóságában testi undort igyekezett kiváltani velük kapcsolatban. A nácik és más népiért felelős rezsimek gyakran nevezték áldozataikat állatoknak, akik mocsokkal, betegséggel, táplálék-károsítással hozhatóak összefüggésbe. E metaforákon keresztül ezek a rendszerek a tömeggyilkosság mellett érveltek, a népiért rémtettét észszerű terminusokban, „patkányirtásként” vagy „csótányirtásként” tálalva.

Óvatosnak kell lennünk, ha azt halljuk, hogy a zsidókat vagy más csoportokat nem a nevükön neveznek. Az önkényesen eltorzított hivatkozások megsérthetik mások méltóságát és a velük szembeni diszkriminációt és fizikai agressziót segíthetik elő.

Hamis

hősiesség

Bár a gyűlölet és a kirekesztés népszerűsítésében nincsen semmi hősiesség, sokan azért találják vonzóknak az antiszemita beszédet, mert szószólói megtévesztő módon rettenthetetlen bátorságot követelő szókimondásnak állítják be. Az antiszemita beszédben a zsidó emberek, akiket valóságos támadás ér, támadókként vannak megjelenítve, míg az áldozat szerepét a tényleges támadók öltik magukra. Az áldozat-támadó viszony megfordítását gyakran további retorikai trükkök támogatják, amelyek azt a benyomást keltik, hogy a nem-zsidók nem csupán a zsidók áldozatai, hanem olyan áldozatok, akik hősiességgel ellenállnak támadóiknak.

Az antiszemita beszédben a hősiesség látszatát gyakran olyan elutasító állítások hívják elő, melyekben tagadószavak (például: „nem”, „ne”, „nincs”) szerepelnek. 2016 februárjában Görögországban például az Esfigmenou kolostor apátja, Elder Methodius két antiszemita gyűlésen is felszólalt. Először Athénban, ahol így fogalmazott: „Nekünk [görög embereknek] *nincs szükségünk az ő [a zsidó emberek] pénzére... Nincs szükségünk a pénzükre!*” Az apát később Thesszalonikiben, egy másik gyűlésen is hasonlóan fogalmazott: „*Nem fogadunk el zsidó pénzt!*” Ebben az esetben az apát arra utalt, hogy kolostora nem fogad el támogatást az általa zsidó intézményként azonosított Európai Uniótól felújítási munkálatokra.

A tagadó mondatok esetében a retorikai trükk az, hogy a beszélők „bátran” nem-létező dolgokat utasítanak vissza. De éppen a tagadó szerkezetnek köszönhetően úgy tűnhet, mintha valóságos dolgokról beszélnének. Az apát drámai „kirohanásai” például azt a

hamis benyomást keltették, hogy a zsidó emberek „meg akarják venni” a görög embereket és az ő kolostorát. Továbbá, a „zsidók pénzének visszautasításával” az apát önmagát és a nem-zsidó embereket hősiesen ellenálló áldozatok szerepében tüntette fel, akiknek az erkölcsi értékek többet számítanak mint a pénz, miközben a zsidó embereket pénzéhes elnyomóknak állította be.

A Thessalonikiben tartott gyűlésen Methodius apát azt is kijelentette: *„Nem vagyunk állatok, emberi lények vagyunk, Isten szabadnak teremtett bennünket. Nem vagyunk a zsidók rabszolgái.”* Ebben az esetben a tagadó mondatoknak köszönhetően a szónok a közönséggel egy sor teljesen önkényes állítást hitetthetett el, köztük azt, hogy a zsidó emberek a görögöket állati és rabszolga sorban tartják. Még ha ezek az állítások a valósággal köszönőviszonyban sincsenek, a tagadó szerkezet hatásos módon valósnak tüntethette fel őket.

2016 januárjában a szélsőjobboldali Arany Hajnal Párt Görögországban így buzdította a görögöket: *„Ne féljetez kimondani a „zsidó” szót. Ők a legnagyobb ellenségeink.”* Ebben az esetben a tagadó szerkezet azt sugallta, hogy a görögök nemcsak áldozatai az őket fenyegető zsidóknak, de megfélemlített áldozatai, akik ellenségeiknek még a nevét is félnek kimondani. Aki tehát „ki meri” mondani a görögök „legnagyobb ellenségeinek” nevét, azaz „zsidóknak” nevezi őket, az hősiesen cselekszik. A politikus úgy állította be az antiszemita beszédet – saját antiszemita beszédét is –, mint hősi cselekedetet.

Magyarországon 2015 novemberében Szentgotthárd kormánypárti polgármestere szintén [hősiességként tálalta](#) saját antiszemita megjegyzéseit egy testületi ülésen. A magyar politikus így kommentálta a franciáországi terrorcselekményeket: *„...Annyit tőlem mindenki fogadjon el, hogy az, ami Párizsban történt, az egyértelmű bizonyítéka annak, hogy bizonyos üzleti körök, és én itt kimondom, aminek a hátterében nagy valószínűséggel akár a zsidó állam is állhat, a keresztény Európát az iszlám ellen akarja hangolni...”* Ebben az esetben a tagadó szerkezet helyett az „én itt most kimondom” kijelentés sugallta, hogy a beszélő „bátorságról” tesz tanúbizonyságot antiszemita klisék felsorakoztatásával.

A hősiesség áldozat megtévesztő módon megrajzolt alakja olyan kulcsfontosságú elem, amely miatt sokan vonzónak találják az antiszemitizmust. Ne hagyjuk magunkat félrevezetni. Hamis hősiességével az antiszemita beszéd a rasszizmust és a diszkriminációt szolgálja.

A KIADVÁNYT A MEDIA DIVERSITY INSTITUTE KÉSZÍTETTE

AZ ALÁBBI PARTNEREK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL:

SYMBIOSIS

A GET THE TROLLS OUT PROJEKT KERETÉBEN

A KIADVÁNY SZERZŐJE: ANNA SZILAGYI